

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) เน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา ให้ความสำคัญในการพัฒนาคน ให้คนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและฝีมือ ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุลยั่งยืนบนพื้นฐานของความเป็นไทย ซึ่งการดำเนินการจะเกี่ยวข้องกับ การศึกษาโดยตรง (กรมวิชาการ, 2539 : 14)

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มุ่งมั่นทันโลก คิดการไกล มองโลกกว้างไกล สนใจใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ รักความก้าวหน้ามั่นคง รู้คิด รู้ทำ รู้จักรับผิดชอบชีวิต แก้ปัญหาเป็น และเป็นคนที่มีคุณภาพของชาติอย่างแท้จริง (กรมวิชาการ 2540 : 4)

กรมอาชีวศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพ โดยการจัดการศึกษาและฝึกอบรมใน 5 ประเภทวิชา คือ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม คหกรรมศาสตร์และศิลปหัตถกรรม กรมอาชีวศึกษามุ่งพัฒนาสถานศึกษา 4 ด้านได้แก่ การทำสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากร และพัฒนาระบบการจัดการ (กรมอาชีวศึกษา, 2540) ในประเภทวิชาเกษตรกรรม กองวิทยาลัยเกษตรทำหน้าที่จัดการศึกษาโดยมีวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีได้จัดการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยใช้ชื่อว่า โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตหรือเรียกสั้น ๆ ว่า โครงการเกษตรเพื่อชีวิต เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อพัฒนาบุตรหลานเกษตรกรและชาวชนบทที่มีรายได้ต่ำ และพัฒนาให้เป็นผู้ผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพของประเทศไว้รองรับการพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศไทยในอนาคต มุ่งใช้การศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรและชาวชนบทไทยให้มีพื้นฐานการศึกษา 12 ปี อันจะทำให้บุคคล

สามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดชีวิตและสามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและกระแสโลกในยุคโลกาภิวัตน์

โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตให้การสนับสนุนการศึกษาฟรีแก่นักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนตามหลักสูตร ปวช.เกษตรศาสตร์ เป็นนักเรียนประจำ โดยได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายในการฝึกวิชาชีพตลอดระยะเวลาที่เรียนในสถานศึกษา “เรียนฟรี อยู่ประจำ ทำโครงการ” นักเรียนในโครงการทุกคนต้องจัดทำโครงการเกษตรเป็นการเรียนด้วยการปฏิบัติจริงในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารเพื่อการยังชีพระหว่างเรียน และพัฒนาการประกอบอาชีพให้สามารถมีรายได้ระหว่างเรียน โดยรัฐให้การอุดหนุนวัสดุสำหรับการทำโครงการเกษตรเป็นมูลค่า คนละ 5,000 บาท/ปี และมีครูอาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษาอย่างใกล้ชิด จุดประสงค์หลักของการให้เงินอุดหนุนคือให้นักเรียนได้มีอาหารรับประทานตลอดปี แต่การบริหารเงินอุดหนุนนั้นสถานศึกษาจะต้องบริหารเงินทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ศูนย์ประสานงานการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต, 2540) ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษา

การดำเนินงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 การเรียนตามหลักสูตร ปวช. เกษตรศาสตร์ นักเรียนใช้เวลาเรียน 3 ปี ปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2541) เป็นปีที่ 3 มีนักเรียนระดับชั้น ปวช. 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคเหนือตอนบน 6 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 906 คน จะเป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตรุ่นแรก ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่านักเรียนหรือผู้เรียนอันเป็นศูนย์กลาง (Student based learning and teaching) ในการดำเนินงานมีความคาดหวังหลังสำเร็จการศึกษาตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษาจากโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคเหนือตอนบน

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมกับความคาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษาจากโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคเหนือตอนบน

3. เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะของนักเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคเหนือตอนบน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและการทำงานในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษาโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การศึกษครั้งนี้เป็นการศึกษาสิ่งที่คาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษาจากโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคเหนือตอนบน โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (Close – ended Questions) และคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Questions)

ตัวแปรที่นำมาศึกษามีดังนี้

ก. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ

3. จำนวนบุตรในครอบครัว
4. ภูมิฐานะ
5. เผ่าพันธุ์
6. วุฒิการศึกษาบิดามารดา
7. อาชีพบิดา
8. จำนวนแรงงานภาคเกษตรในครอบครัว
9. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
10. คะแนนเฉลี่ย
11. สถานศึกษา
12. เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา
13. การรับรู้ข่าวสารการรับสมัคร
14. อาชีพที่มุ่งหวังในอนาคต

ข. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือความคาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษา

1. ด้านการศึกษาต่อ
2. ด้านการประกอบอาชีพ

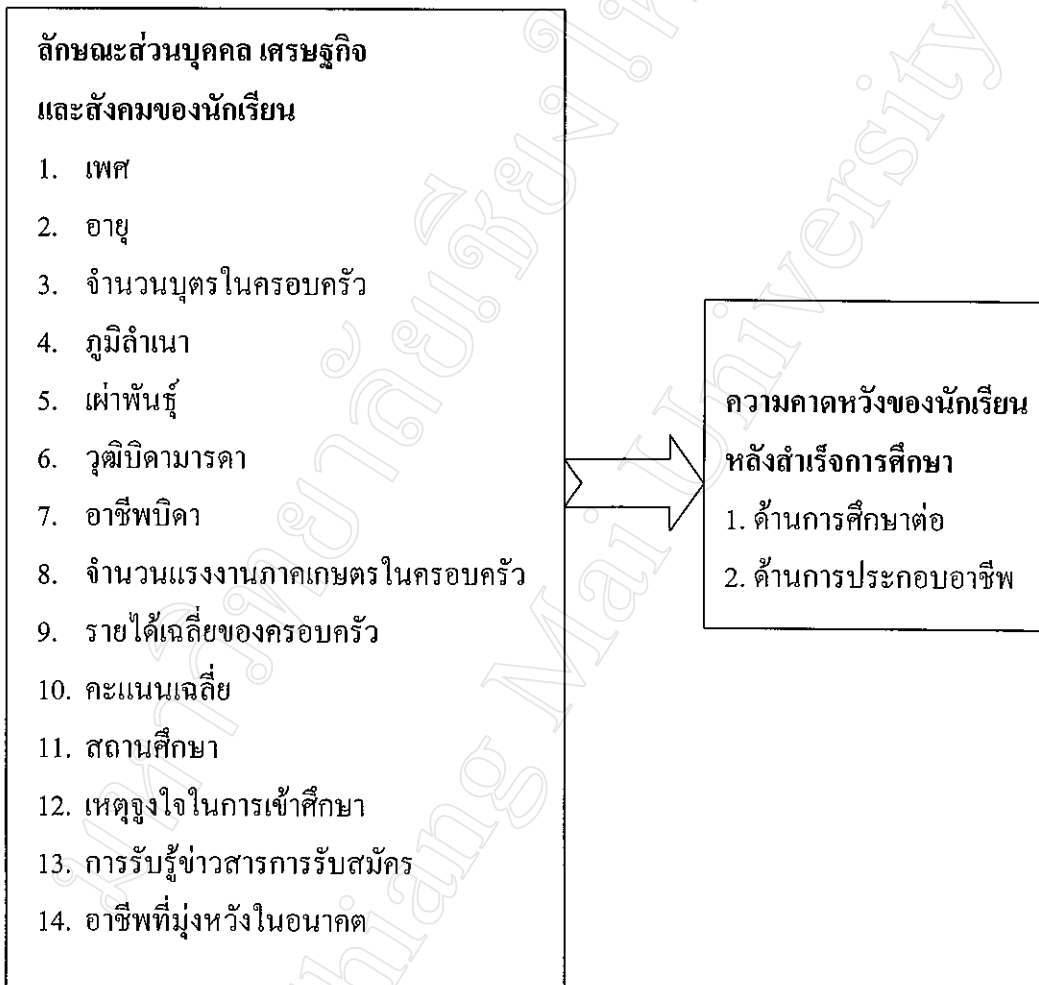
ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีลักษณะดังนี้

ตัวแปรอิสระ

(Independent Variables)

ตัวแปรตาม

(Dependent Variables)

นิยามศัพท์

1. เพศ หมายถึง เพศชายหรือเพศหญิงของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม
2. อายุ หมายถึง จำนวนเต็มของอายุจริงของนักเรียนเป็นจำนวนปี
3. ภูมิลำเนา หมายถึง สถานที่ตั้งของบ้านนักเรียนอยู่ในเขตเทศบาลหรือนอกเขต

เทศบาล

4. เฝ้าพันธุ์ หมายถึง พงศ์พันธุ์ เชื้อสายเหล่ากอของนักเรียนอันได้แก่ เฝ้ามิ่ง กะเหรี่ยงไทยพื้นราบ
5. รายได้ เฉลี่ยของครอบครัว หมายถึง รายได้ต่าง ๆ ของบิดามารดาจากการทำกรเกษตรและนอกภาคเกษตร
6. ความคาดหวังหลังจบการศึกษา หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ความมุ่งหวัง ที่จะทำหลังสำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาเกษตรศาสตร์ ประเภทวิชาเกษตรกรรม ใน 2 ด้านดังนี้
  1. ด้านการศึกษาต่อ
  2. ด้านการประกอบอาชีพ
7. โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต หมายถึง โครงการจัดการศึกษาวิชาชีพเกษตรที่จัดให้กับบุตรหลานผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้ามาศึกษาระดับ ปวช. สาขาเกษตรศาสตร์ ภายในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
8. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับ ปวช. 3 สาขาเกษตรศาสตร์ที่ศึกษาในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ปีการศึกษา 2541 ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคเหนือตอนบน
9. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคเหนือตอนบน หมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 6 แห่งคือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก
10. เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา หมายถึง สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาศึกษาในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
11. การศึกษาต่อ หมายถึง การเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในด้านเกษตรศาสตร์หรือด้านอื่น ๆ
12. การประกอบอาชีพ หมายถึง อาชีพที่ต้องใช้ความรู้หรือไม่ใช้ความรู้ทางการเกษตร และไม่ต้องใช้ความรู้ทางการเกษตร คือ การประกอบอาชีพอิสระ รับราชการ ลูกจ้างและอื่น ๆ